

HUR SKA VI FÖRHÅLLA OSS TILL ISLAM?

Inledning

Islam blir alltmer något som vi måste förhålla oss till.

Det är inte muslimvärlden "där borta" utan nu finns islam och miljontals muslimer i vår mitt.

I en globaliserad och oljeberoende värld, med allehanda islamska terrordåd, har islam blivit en del av svensk vardag.

Denna essä har tre huvuddelar:

1. inledningsvis några ögonblicksbilder relaterat till islam världen runt,
2. vidare en kort analys av problemen.
3. Sist några tankar om förhållningssätt till islam och muslimer.

I. Islam jorden runt

Pakistan & Australien

Den som säger eller gör något som kan uppfattas som ofördelaktigt om profeten Muhammed kan dömas till döden. Så säger den pakistanska lagen 295-C som följer islamsk lag, sharia. Yttrandefrihet och sharia är som olja och vatten: de låter sig inte blandas. Pastor Daniel Scot var tvungen att fly från Pakistan för han riskerade dödsstraff anklagad för hädelse av islam. Han kom till Australien. Där har han blivit dödshotad och trakasserad av muslimer och dessutom åtalad för att ha smädat islam. Man kan förstå – men inte acceptera – att det muslimska Pakistan förföljer en avvikare - en kristen - men varför blir han åtalad och trakasserad i det demokratiska Australien för att ha ifrågasatt islam? Jo, där har tre delstater så kallade ”tolerenslagar” som i praktiken har blivit hädelseparagrafer liknande den i Pakistan.

USA

En ett år lång studie har gjorts av över 200 original pamfletter och skrifter som tagits fram av saudiska myndigheter och som sprids via moskéer i USA. Innehållet förskräcker: Det är en religiös plikt att hata kristna och judar! Muslimer i USA ska bete sig som om de vore på uppdrag bakom fiendernas linjer. De ska se sig själva som på jihad (islamskt heligt krig) mot de otrogna (kristna, judar). De som lämnar islam ska dödas. Det är muslimers plikt att kämpa för staten Israels utplånande. Det finns goda nyheter i detta avslöjande. Denna undersökning sattes igång efter det att muslimer i USA bett om hjälp att avslöja den islamska hatpropagandan från saudiska regeringen.

Storbritannien

På det anrika Cambridge universitetet i England har en 19-årig student tvingats gå under jorden. Hans liv är i fara efter att han har medverkat i en studenttidning som publicerat en Muhammed-teckning samt foton på muslimska demonstranter i London som öppet hotar döda icke-muslimer. Storbritannien har officiellt inte sharia-lagar, men i praktiken inskränks yttrandefrihet och pressfrihet utifrån islamska hot och politikere och medias undfallenhet.

En rapport visar att unga brittiska muslimer radikaliserar alltmer medan deras föräldrar och far- och morföräldrar är mer moderata och anpassade till ett liv i Storbritannien. 40 procent av brittiska muslimer i åldrarna 16 – 24 år vill införa sharia – islamsk lag – i Storbritannien. Där sharia har inflytande på lagstiftning, rättspraxis och samhällen, där finns ej demokrati, där saknas pressfrihet, religionsfrihet, yttrandefrihet, politisk frihet och där är kvinnor och kristna andra klassens medborgare. Nästan lika många, 36 procent, anser att den som lämnar islam ska straffas med döden. Och 75 procent anser att kvinnor ska bära slöja. Var åttonde ung brittisk muslim uttrycker samhörighet med Al Qaida och är beredda att strida mot västvärlden.

FN

Islam bör inte få kritiseras. Det kan såra muslimer och leda till intolerans. Det är innebörden i en resolution som antogs av FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève i slutet av mars 2007. Resolutionen antogs med en rösts övervikt (24 - 23) och de som röstade för var mest hel- och halvdiktaturer medan demokratier i allmänhet var emot.

Terrorism

Alla muslimer är inte terrorister, men i stort sett alla nutida terrorister är muslimer. Och deras drivkraft finns i islam - som de själva hävdar och ser det. De drivs inte av någon passion för ekonomisk rättvisa. De kämpar inte för världens fattiga. De står inte upp för mänskliga rättigheter. De bryr sig inte om jämställdhet. De avskyr demokrati. De kan ställa upp i val men då endast med devisen: en man en röst en gång. Islamistiska terrorister är sällan fattiga eller utbildade. Osama bin Ladin är en av arabvärldens rikaste personer. Många självmordsbombare, som de som flög planen in i World Trade Center, är högtbildad medelklass.

Belgien

I Belgien åtalades en präst för att han uttryckt rädsla för förföljelse om islam skulle få ett dominerande inflytande i Europa. Detta har omtolkats som hat mot muslimer.

Egypten

I demokratiska länder finns det ”artister för fred”. I det muslimska Egypten finns något man närmast skulle kunna kalla terrorist-artister för jude-utrotning. Al-Jazeera visade i augusti 2006 hur man sjöng med glädje och passion att ”vi är terrorister” som ska slakta judar och amerikaner. I den uppslupna och absurda allsungen deklarerades kärleken till terroristen och Hizbollah-ledaren Nazrallah där han uppmanades att attackera Haifa och Tel Aviv.

Saudi arabien

Kvinnor får inte köra bil men kan skicka sms på sina mobiler; sms-tummen får synas men inte håret. År 2002 dog 15 flickor i en brand på en skola för den religiösa polisen hindrade dem från att fly eftersom de inte var beslöjade. Saudiska religiösa böcker har under många år lärt att det är bra att förakta de otrogna, alltså icke-muslimer, för detta förakt är att älska Allah. I skolorna får man lära sig att jihad – krig mot icke-muslimer – är en av islams grundpelare. En lärare som ifrågasatte detta jihadistiska våld, anklagades för att ”favorisera kristna och judar” och dömdes till 40 månaders fängelse och 750 piskrapp.

Man kan givetvis inte till fullo förstå eller definiera islam och muslimvärlden utifrån dessa ögonblicksbilder. Islam har gett värdefulla bidrag till kultur och vetenskap och det finns gott om fromma och fredliga muslimer. Men vi kan inte förneka de företeelser som beskrivs ovan; det vore både fel och potentiellt farligt. Vi måste försöka förstå bakgrunden till de ovanstående exemplen. En fråga är vad som felaktigt görs i en religions namn kontra vad som faktiskt finns inbyggt i religionen. Kristenheten har bett om ursäkt för exempelvis korstågen – som gjordes i Jesu namn – men som uppenbarligen inte har ett stöd i Jesu liv eller vad han lärde eller ville. Helt klart förekommer våld, mördande och förtryck i islams namn, och frågan är om detta har en grund i islam.

II. Islam, moderniteten, mänskliga rättigheter och demokrati

Kan islam moderniseras?

Där islam har ett avgörande inflytande på lagstiftning och rättspraxis, där saknas respekt för grundläggande mänskliga rättigheter. Men kan islam moderniseras och reformeras? Iran och Saudiarabien är två exempel där man försöker islamisera moderniteten. Islam är en 600-talsföreteelse och 2000-talets samhälle ska anpassas till ett gammalt arabiskt samhälle och tänkande och bokstavligen följa i Muhammeds fotspår. Alltför ofta används kolonialismen som en syndabock som ska förklara alla problem i Mellanöstern. Men Saudiarabien var aldrig koloniserat. Med oljan blev kungadömet i öknen rikt och idag kan man både hugga av händer på tjuvar – enligt sharia – men även operera siamesiska tvillingar. Här möts moderniteten och islam, men utgångspunkten är att moderniteten ska islamiseras.

Saudiarabien använder modernitetens alla framsteg som datorer, flygplan och internationella banker för att aktivt sprida islam i Centralasien och Europa. Men samtidigt förbjuds all annan religionsutövning än islam inom landets egna gränser. De som lämnar islam kan dödas. De som praktiserar kristen tro kan fängslas och torteras. Saudierna utnyttjar gärna den yttrande- och pressfrihet som finns i väst för att uttrycka sina åsikter. Ett stort tryckeri i Medina producerar tio miljoner exemplar av Koranen varje år, på ett 40-tal språk, som sedan distribueras runt om i världen. Men i det egna landet har exempelvis en 16-årig pojke dömts till döden för att ha hädat islam. Domen omvandlades efter överklagan till 14 års fängelse och 4000 piskrapp.

Även på universitet i Saudiarabien blir konflikten mellan islam och moderniteten tydlig. De flesta högre examina i teoretiska ämnen är i teologi, det vill säga en 600-talsmässig wahhabistisk islam. Detta skapar problem både på kort och lång sikt när man samtidigt vill leva i modernitet. Kungafamiljen Saud har låtit mullor få tämligen fritt spelrum över landets lagstiftning. Saudiarabien har ingen konstitution utan man menar att Koranen räcker. Med oljemiljarder har man sedan spridit sin version av islam runt om i världen. Detta missionsarbete har lagt en grund för islamism och gett upphov till bland annat Al Qaida. Detta är en draksådd som slår inte bara mot väst utan även mot den saudiska regimen. Men ett grundproblem är att islam inte moderniseras utan att man försöker islamisera moderniteten.

Islams (o)mänskliga rättigheter

Uttrycket ”mänskliga rättigheter” används av många - både i Sverige och internationellt. Men det betyder inte att man menar samma sak. Globalt sett finns två stora grupperingar och tillhörande dokument: FN och Islamska konferensen.

FN grundades efter andra världskriget och FN's deklaration om mänskliga rättigheter bygger på judisk-kristen etik och formulerades 1948. Den Islamska konferensen grundades 1969 och består av 57 muslimska länder, representerar var femte person på jorden och producerar den större delen av världens olja och gas. Man har antagit sin egen deklaration om mänskliga rättigheter, delvis i protest mot FN's, för man menar att islamska mänskliga rättigheter skiljer sig från dem som utgår från judisk-kristen etik. Trots detta har man skrivit på FN's deklaration, men bryr sig föga om den utan utgår istället från den islamska uppfattningen av mänskliga rättigheter.

En del muslimer talar således också om mänskliga rättigheter, men kan mena något annat än övriga världen. För vad innebär mänskliga rättigheter för den Islamska konferensen och dess 57 medlemsländer? Först säger man att alla medlemsländer vill följa den islamska deklARATIONEN om mänskliga rättigheter. Vidare hävdar man inledningsvis och avslutningsvis att sharia står över och förtydligar allt som deklARATIONEN innehåller. Även i efterföljande artiklar skjuter man ofta in det lilla men avgörande tillägget att det ska vara i enlighet med sharia, det vill säga islamsk lag. Man menar också att deklARATIONEN gäller ”umman”, alltså den totala världsvida gemenskapen av muslimer, och inte bara i muslimska länder. Alltså ska deklARATIONEN och dess regler gälla även muslimer i Sverige, det vill säga islamsk lag står över svensk lag.

Rätt till liv är en mänsklig rättighet, säger man, och det låter bra. Men så finns tillägget om sharia. Det innebär att den som lämnar islam kan straffas med döden. Rätt till liv gäller alltså inte muslimer som vill bli kristna. I samma artikel nämner man att folkmord är förbjudet, men det folkmord som pågår i Darfur i Sudan är arabiska muslimer som massmördar afrikanska muslimer. Och den Islamska konferensen, Arabförbundet och Sudan har under många år hindrat FNs försök att stoppa folkmordet.

Den islamska deklARATIONEN säger att man inte får tillfoga människor kroppslig skada, men gör tillägget att sharia gäller. Det innebär att man hugger händer av tjuvar. Allt i enlighet med islamsk lag och islamska mänskliga rättigheter.

Artikel 10 i den islamska deklARATIONEN, den så kallade KairodeklARATIONEN, hävdar att det är förbjudet att utöva tvång i och genom religion. Men varje mätning av diverse friheter visar att medborgare i islamska länder åtnjuter minst frihet. De lever under tvång, förtryck och ofrihet när det gäller politik, media, religion, jämlikhet mellan kön, och så vidare. Detta blir den tragiska och logiska konsekvensen av tillämpandet av islamska mänskliga rättigheter. Samma inkonsekvens och orimlighet infinner sig rörande yttrandefrihet, för – återigen – begränsas den av sharia.

Islamismen och andra totalitära rörelser

Under 1900-talet har vi framförallt satt två stora totalitära rörelser i vars spår död och mänskligt lidande har följt: kommunism och nazism. Under senare år har en tredje liknade rörelse blivit alltmer synlig: islamismen. Alla dessa tre är samma andas barn; totalitära ideologier vars praktiska politik innebär konsekventa och ständiga förbrytelser mot kvinnor, homosexuella, kristna, oliktankande och andra grupper.

Islamisterna ser idealet i 600- och 700-talens Mellanöstern. Islam spreds med svärd och blev med tiden ett stort välde. Israel är ett hån mot deras dröm om islam och endast islam i området. Målet är inte någon slags rättvisa för eller hjälp till palestinier – det handlar om att utplåna Israel. Därför bombar man även i Egypten och Saudiarabien för man anser att dessa regimer kompromissar med islam. Islamister hatar judar, avskyr kristna och mördar utan förbehåll även andra muslimer som man anser vara mindre rätttroga.

Där islam har inflytande på politik, maktutövning, lagstiftning och rättsväsende där flödar förtrycket. Det finns inga exempel på länder som har både respekt för mänskliga rättigheter och den islamska lagen sharia. För det ena utesluter det andra. Och det finns ingen islam utan sharia.

De som levde under kommunism och nazism upplevde helvetet på jorden och de flesta trodde inte på dessa läror. Men i Sverige trodde man på Marx, hyllade massmördaren Mao och talade ensidigt om socio-ekonomiska faktorer. Men det var inte ekonomin det handlade om. Det var ofrihet, förtryck och massmördande. Tyvärr gäller detta fortfarande i Kuba, Vietnam och Nordkorea. De som lever i sharians och mullornas Iran hyser inga illusioner om islamismen. Muslimer är givetvis välkomna att bo och leva i Sverige. Men islamismens alla grenar måste bekämpas – den hotar ateister, muslimer, kristna och homosexuella.

Det är illavarslande när islamska diktaturer talar om fred och respekt. Man framhårdar att säga att islam är en fredens religion. Faktum är att muslimer är inblandade i de flesta väpnade konflikter i världen. Det pågående folkmordet i Sudan begås av muslimer mot muslimer. I stort sett alla dagens terrorister är muslimer som motiveras av islam. Islamska länder toppar ligan av demokratiskt underskott. Där finns inte likhet inför lagen; kvinnor och kristna diskrimineras. I dessa länder finns ingen eller begränsad yttrandefrihet. Den fria pressen lyser med sin frånvaro. Religionsfrihet är obefintlig - den som lämnar islam riskerar att dödas.

När islamska länder uppvaktar FN med krav om särbehandling med silkesvantar av muslimer så rimmjar det illa med talet om fred och respekt. När imamer i Storbritannien kräver särskilt skydd i lagstiftningen för kränkning av islam så är det tyranniet som begär förtroende. Har vi då inget lärt? Det är inte första gången som diktatoriska regimer styrda av totalitära ideologier begär förtroende. Hitler pratade gärna om fred – och ställde särskilda krav. Och han odlade samtidigt offermyten - tyska folket som offer för allehanda orättvisor - nu behövdes ”Lebensraum”.

Den som kan något om muslimvärlden, inte minst om arabvärlden, vet att en liknande offermyt närs och sprids där. Och samma tongångar hörs bland muslimer i Europa. Man talar gärna om fred, förståelse, respekt men kräver samtidigt – genom hot och våld – ”Lebensraum” för muslimer på särskilda villkor.

Den som kan sin historia vet att även Stalin talade vitt och brett om fred och krävde ”Lebensraum” för sin totalitära förtryckarideologi inte bara i Sovjetunionen utan också i Östeuropa.

Sverige gav det tysk-nazistiska tyranniet förtroende då man försökte tysta Karl-Gerhard och Torgny Segerstedt. Laila Freivalds i den föregående regeringen gav tyranniet förtroende då man utövade påtryckningar på svenska företag att släcka ner webbsidor som kunde uppfattas som islamkritiska.

Lika lite som det fanns anledning att vara emot tyskar i allmänhet under nazitiden eller ryssar under sovjettiden, lika lite ska vi vara emot muslimer i våra dagar. Men vi kan aldrig acceptera att tyranniet ska få förtroende – vare sig det kommer i nazismens, kommunismens eller islamismens namn. Problemet är inte yttrande- och pressfriheten i våra demokratier. Problemet är bristen på demokrati i muslimvärlden. Verklig fred och normala internationella relationer kan endast komma genom tyranniets avveckling i länder som Iran, Saudiarabien, Syrien, Sudan och de palestinska områdena. Men vi främjar inte demokrati genom att ge efter för tyranners hot och våld.

Herbert Tingsten skrev sin sista ledare i Dagens Nyheter den 31 december 1959 och den handlade om aggressiva tyranner som lurar andra genom att försöka inge förtroende. Han avslutar artikeln: ”Den verkliga avspänningen kan komma först genom tyranniets avveckling, och till dess måste freden tryggas av demokratiernas styrka, fasthet och samverkan.”

Därför borde fokus vara på att avveckla tyranniet i muslimvärlden, samt att gemensamt och med fasthet försvara demokratin i Sverige och övriga Europa – och ge inte tyranniet förtroende.

Islamism - vår tids nazism

Vi får inte blunda för de starka kopplingar som finns mellan nazism och islamism. I stora delar av islamvärlden hävdar man gärna att roten till deras problem är den olösta Mellanöstern-konflikten. Men felaktiga påståenden blir inte sanna bara för att de upprepas. Sharia-förtrycket och det gigantiska demokratiska underskottet i islamvärlden har man skapat själva. Marockos ockupation av Väst-Sahara, understött med murar, är knappast Israels fel. Egyptens förföljelse av kristna kan inte belastas Israel. Talibanernas groteska förtryck av kvinnor har inte beslutats av Knesset. Men hatet mot judar fanns redan innan staten Israel grundades.

Det muslimska brödrskapet i Egypten startade 1928 och har varit en källa till dagens globala islamistiska terrorism. Ett grundläggande element hos Brödrskapet var antisemitism. Man genomförde hat- och våldskampanjer liknande de som tyska nazister hade senare. Och den muslimske stormuftin var bundsförvant med Hitler. De allierade ville efter kriget ställa honom inför rätta som krigsförbrytare, men Egypten vägrade att lämna ut honom. Alltsedan dess har islamister och nazister haft en liknande agenda. Al Qaida, Hamas, Hizbollah, Irans president med flera uppvisar skrämmande likheter med nazismen. Det är inte bara en tillfällighet, det går tillbaka på ett samarbete även under andra världskriget och Förintelsen. Nazismen var inte bara Hitler och en liten grupp anhängare. Nej, det fanns stort folkligt stöd i Tyskland och grumliga underströmmar även i Sverige. Likaså är islamismen inte bara 11 september terrorister och Osama bin Ladin, utan undersökningar visar att antisemitismen är stark i den muslimska världen och att många stöder de mål som islamistiska grupper har.

Både nazism och islamism har utopiska drömmar, det må vara ett tusenårsrike eller ett kalifat där renrasiga arier eller muslimer styr och ställer – andra lyder. Båda strömningarna söker herravälde genom våld. De ser också judar som roten till allt ont. Både nazister och stora delar av islamvärlden när myter om judar byggda på Sions vises protokoll. Både grupper anser att det finns en global judisk konspiration och när kartan inte stämmer med verkligheten så gäller kartan. Både grupperna anser att världen skulle bli bättre om inte judar fanns. Tidningar i Damaskus, Beirut, Kairo och Amman har under kalla kriget och även i våra dagar kallblodigt sagt att det var synd att Hitler och Himmler inte slutförde sitt jobb. Irans president Ahmadinejad förkroppsligar den absurditet som råder hos många muslimer: Man förnekar att Förintelsen har ägt rum och säger samtidigt att det var synd att den inte gjorde det. Ahmadinejad uttalar dessutom gång efter annan sin önskan att förgöra Israel och dess invånare.

Det är viktigt att bekämpa de nazistliknande antisemitiska strömmar som finns hos islamistiska grupper och många muslimer – även i Sverige. Det måste också få konsekvenser i utrikespolitik och hållning gentemot Hamas, Hizbollah och Iran. En naiv hållning kan innebära att vi får en ny Chamberlain som 1938 trodde sig ha skapat fred med Hitler.

III. Islam & vår respons

Samexistens och ömsesidig respekt

Fredlig samexistens mellan muslimer, ateister, kristna och alla andra är och måste vara möjlig. Men då måste vissa grundläggande spelregler accepteras; det finns vissa värderingar som inte är förhandlingsbara. Därför är viktigt att se vad exempelvis de danska Muhammed-teckningarna, och responsen på dem, verkligen handlar om. Det är inte islam mot väst; inte muslimer mot kristna, inte troende mot ateister. Nej, det handlar om frihet eller ofrihet, demokrati eller diktatur, pressfrihet eller censur, religionsfrihet eller förföljelse, yttrandefrihet eller våld och hot.

Muslimer citerar gärna Koranen som hävdar att det inte finns något tvång i religionen. Låter gott och väl. Det finns inget allmänt accepterat bildförbud i islam. Men om så vore fallet borde det gälla för muslimer. Annars uppstår lätt absurditeter och inkonsekvenser som måste ifrågasättas: Varför ska icke-muslimer i Danmark och övriga Europa tvingas att följa ett islamskt påbud? Varför blev det inga stora demonstrationer i muslimvärlden när en tidning i Egypten publicerade Muhammed-teckningar? Varför reagerar inte danska, svenska och norska muslimer med protester och bojkotter av muslimska tidningar och TV-kanaler som ofta publicerar anti-kristna bilder och anti-semitiska teckningar?

Sekulariserade samhällen har tyvärr ofta förlorat förståelse och respekt för det heliga. Men ingen kan kräva respekt eller förståelse genom hot och våld. Ett civiliserat samhälle kan inte acceptera att grundläggande mänskliga fri- och rättigheter kränks i religionens namn. Snarare måste förtryck och icke-demokratiska metoder bekämpas. Därför måste även islam få ifrågasättas i både Danmark och Sverige. Ayaan Hirsi Ali, tidigare parlamentsledamot i Holland med muslimsk bakgrund uttrycker det så här: ”Politiker och beslutsfattare i Nederländerna är alldeles för rädda för att konfrontera oss muslimer med våra villfarelser. På så vis leder rädslan för att såra oss till att orättvisorna och det mänskliga lidandet består.”

Kristna och muslimer kan föra dialog om samexistens och europeiska länder kan ha dialog med muslimska länder. Men för att dialogen inte ska vara en chimär måste det finnas en ömsesidighet. Muslimska grupper kräver tomtmark och statliga bidrag för att kunna bygga moskéer i Sverige. En del erbjuds bidrag från muslimska länder. Men en icke-muslim får inte ens komma in i Mecka. Kristna förföljs i Saudiarabien och det finns absolut ingen tanke på att upplåta ens en kvadratmeter till en kyrka.

Muslimer i Europa har rätt till och använder både yttrande- och pressfrihet. Men det är orimligt att muslimska grupper i Europa och Mellanöstern kräver att dessa europeiska friheter ska inskränkas när de inte passar dem. Problemet är inte att vi har yttrande- och pressfrihet i Väst utan att dessa friheter lyser med sin frånvaro i muslimska länder.

I Europa har muslimer rätt att propagera för sin tro och den som så önskar kan konvertera till islam. Men det är förbjudet att propagera för kristen tro i islamska länder och den som blir kristen riskerar att dödas. Inga muslimer fängslas, torteras eller dödas för sin tro i Väst, men i alla islamska länder diskrimineras och förföljs kristna för att de är kristna. Det behövs ömsesidighet och respekt för meningsfull dialog.

Nej till islam, ja till muslimer

Det finns två diken: Det ena är när dialog slår över i ett överslätande och acceptering av allt inom islam. Vi ska ha respekt för människor oavsett ras eller religion. Med det får inte leda till mjukhet och tystnad inför lögn eller oacceptabla handlingar. Det andra diket är fruktan för muslimer och islam som leder till hat och korstågsanda. Muslimer behöver inte korståg och Gud vill inte ha det heller.

Att av rädsla eller missriktad missionsiver försöka stoppa muslimers rätt till religionsutövning eller förbjuda moskébyggen leder in i en otäck återvändsgränd. Men religionsfriheten har sina gränser. Inom islam finns en praxis som innebär att en muslim som lämnar islam eller konverterar kan bli satt i fängelse, torterad och avrättad. Vi kan aldrig acceptera att någon straffas för att han eller hon byter religion. Detta är en grundläggande fri- och rättighet enligt FN-stadgans artikel 18.

Ej heller kan vi acceptera kvinnlig omskärelse även om några skulle plädera för det i religionsfrihetens namn. Andra kanske skulle vilja slippa skolans undervisning om Förintelsen eller Israel. Detta visar på att religionsfriheten har ramar och måste så ha – för sanningens, frihetens och människovärdets skull.

Ordet tolerans kan missbrukas och leda till oacceptabel intolerans. Pascal har formulerat det på följande sätt: ”Ni kräver, i våra principers namn, att få de rättigheter som ni, i era principers namn, förvägrar oss.”

I en global värld med allmänmänniska rättigheter, som ska överskrida nationsgränser, blir det minst sagt märkligt att mullor från Mellanöstern utnyttjar västvärldens yttrandefrihet för att bekämpa vår yttrandefrihet, använder vår religionsfrihet för att kämpa för införandet av sharia som leder till religionsförtryck.

Religionsfrihet innebär inte att man kan tolerera att fatwor utfärdas mot vare sig Salman Rushdie eller Runar Sögaard. Vi får aldrig acceptera att islamistiska värderingar och rättspraxis ska få fotfäste i vårt land. I Europa finns militanta islamska rörelser som kämpar för upprättandet av islamska stater, även i vårt land. Vi måste våga ha en ideologisk debatt, också med muslimska invandrare i Sverige. Sverige behöver en värdegrund som inte kan bortförhandlas eller nedröstas. Vårt kristna kulturarv bör inte bli en fotnot i historieböckerna eller ett pittoreskt inslag på Skansen.

Kyrkan måste i detta sammanhang vara en sanningens pelare och inte en trendernas vindmätare. Kristus är både sanningen och kärleken personifierad. Därför kan vi säga nej till felaktiga och destruktiva sidor inom islam, men ja till muslimer.

Utan grundläggande värden kan människovärdet och demokratin hotas. Vi måste ständigt värna religionsfriheten och yttrandefriheten. Värdenihilismen är farlig. Solidaritet, jämlikhet och frihet måste förankras i och relateras till absoluta värden. Därför måste vi uttrycka och förtydliga de värden som inte blåser bort i förändringens vind; värden som har sin förankring i något som är högre än oss själva och inte avgörs av majoritetens röst eller minoritetens lobbyverksamhet.

Ska kristna bry sig om samhällsutvecklingen?

En del tycker att det blir för mycket konfrontation gentemot islam. Andra betonar att det avslöjar islams rätta ansikte. Någon efterlyser mer kärlek och förståelse, en annan bekräftar att islamska regimer är brutala förtryckare. Ska vi bedriva konfrontation eller evangelisation, föra en kamp mot islam eller omfamna muslimska invandrare?

Men det är inte en fråga om antingen eller; det handlar om både och. Sanning och kärlek, rättvisa och barmhärtighet, hata synden och älska syndaren, säga nej till en islam som förtrycker och säga ja till muslimer både när och fjärran. Jesus tröstade de sörjande och konfronterade förtryck, särskilt sådant som skedde i religionens namn. Bibelns profeter skrädde inte orden gentemot orättvisor, korruption, förtryck och bristande barmhärtighet.

Men ska kristna försöka tillämpa kristen etik på icke-kristna? Är inte kyrkans mål ”himmelsk” och de kristnas uppgift ”andlig” och därför ska vi hålla oss borta från det politiska och jordiska?

Gud är rättvis och barmhärtig. Gud tar avstånd från orättvisa och obarmhärtighet. Gud har genom hela historien - genom profeter och genom Jesus - talat och agerat för rättvisa och barmhärtighet. Därför är det naturligt, självklart och bibliskt att kristna tar ansvar för ökad rättvisa och för att visa barmhärtighet.

En stats uppgift är i hög grad dessa två ärenden: rättvisa och barmhärtighet. Genom politiska processer försöker man skapa lagar och ramar som främjar lag och rätt och där samhället visar omsorg om svaga och utsatta grupper. Man skulle alltså kunna säga att politikens huvuduppgifter är rättvisa och barmhärtighet och därmed har Gud ett intresse av politik.

Rätt och rättvisa handlar om trafikregler, poliser, beskattning, abort, bistånd, äktenskap, mottagandet av invandrare och mycket mera. Barmhärtighet tar sig bland annat uttryck genom barnomsorg, akutsjukvård, färdtjänst, hjälp till hemlösa, skydd för misshandlade kvinnor, vårdcentraler och fältassistenter.

Det finns tyvärr en felaktig ”evakueringsmentalitet” bland många kristna. Enligt den är det enda viktiga att frälsa själar för himlen, att rädda folk från det sjunkande skeppet ”världen”. Men Jesus visar bland annat i Fader-vår-bönen att vi ska ha en ”invasionsmentalitet”: Låt ditt rike komma, låt din vilja ske på jorden – även när det gäller rättvisa och barmhärtighet.

Tusentals kyrkor och hundratals miljoner kristna världen över har anammat det som Lausanne-deklarationen beskriver, att ”evangelisation och socialt och politiskt engagemang tillhör vår kristna plikt”. Det är befogat att citerar ett längre stycke från denna deklaration: (www.lausanne.org)

”Vi hävdar att Gud är alla människors både skapare och domare. Vi bör därför dela Guds angelägenhet att rättvisa och försoning ska råda i hela det mänskliga samhället och att människor ska befrias från varje slag av förtryck. Eftersom människan är skapad till Guds avbild har hon en inneboende värdighet, oberoende av ras, religion, hudfärg, kultur, klass, kön eller ålder. Alla människor bör därför respekteras och tjänas, inte exploateras. Vi bekänner både våra försummelse och att vi ibland har betraktat evangelisation och socialt ansvar som oförenliga med varandra.

Fastän försoning mellan människor inte är detsamma som försoning med Gud, social handling inte detsamma som evangelisation och politisk frigörelse inte detsamma som frälsning, så erkänner vi dock att både evangelisation och socialt och politiskt engagemang tillhör vår kristna plikt. Båda är nödvändiga uttryck för vår kärlek till nästan och vår lydnad för Jesus Kristus. Budskapet om frälsning innesluter också ett budskap om dom över varje slag av alienation, förtryck och diskriminering. Vi bör således inte vara rädda för att fördöma det som är ont och orättvist, varhelst detta existerar.”

Jesus, islam & Sverige

Det finns fler än två synsätt på islam och muslimer. Det blir lätt endast två ytterligheter: Antingen är det bara terrorister och jihad som porträtteras eller islam som en fredens religion. Båda kan ibland vara sanna, men är aldrig helt rättvisande. Därför famlar ofta svensk debatt och politik i sin hållning till islam och muslimer. Man tror att man måste välja en av dessa ytterligheter. Men så enkel är inte verkligheten. Många människor, oavsett livsåskådning, ser Jesus som en förebild. Det gör även muslimer. Hos Jesus kan man se åtminstone fyra förhållningssätt gentemot människor, religion och förtryck. Och där har vi alla något att lära - troende som icke-troende.

1. Jesus levde med andra

Jesus levde sida vid sida med vanliga människor, även med dem som inte trodde som han, och med dem som hade andra seder och bruk. Jesus levde faktiskt i ett multikulturellt samhälle. Även dagens Sverige har många religiösa grupper och allehanda seder och bruk - från inmundigande av surströmming till avståndstagande från fläsk av både judar, muslimer och vegetarianer. Vi har liberala kristna, sekulariserade muslimer, fanatiska veganer, proselyterande buddister. Och vi måste lära oss att leva sida vid sida, dela glädje och sorg, betala skatt, värna vård, skola och omsorg.

2. Jesus levde för andra

Vi behöver leva för andra och ställa upp för behövande. Det kan handla om att hjälpa muslimska flyktingar eller bidra till utvecklandet av Rosengård. Det kan innebära att bidra till återuppbyggnaden av Irak, stödja förkämpar för mänskliga rättigheter i arabvärlden, arbeta bland palestinska änkor och barn i Gaza. Tänk på Jesu liknelse om den barmhärtige samariern.

3. Jesus talade fritt och sökte övertyga andra

I ett fritt och demokratiskt samhälle arbetar politiska partier, ideella organisationer, kyrkor och en-fråge-rörelser för att övertyga andra och få fler medlemmar. Självklart ska vi stå upp för rätten att inte bara få tro utan också propagera för en viss övertygelse. Denna rätt gäller socialdemokrater, mormoner, green-peace-are och muslimer. Detta är yttrandefrihet, som inkluderar rätten och friheten att vittna om sin tro. Det innebär också rätt att byta åsikt, parti eller religion. Många gillar Jesus, men tycks ibland glömma att han var tämligen exklusiv i sina anspråk: ”Jag är vägen, sanningen och livet och ingen kommer till Gud utom genom mig”. Jesus talade öppet och fritt, han evangeliserade; propagerade om man så vill. Kunde Jesus, så bör vi.

4. Jesus bekämpade förtryck

Det finns också anledning att ibland konfrontera, starkt ifrågasätta och stundtals även förbjuda vissa företeelser, även om de finns hos muslimer och kan härledas till islam. Vi kan inte tolerera att kvinnor ska behandlas som mindre värda inför lagen. Vi kan inte tolerera att det uppmanas till självmordsbombande - som det har gjorts i moskén i Stockholm. Vi kan inte tolerera att män, kvinnor eller barn förnedras eller förtrycks i islams namn, som i exempelvis Iran. Även Jesus gick hårt åt religiösa ledare som missbrukade religion och religiös auktoritet på detta sätt.

I en sann demokrati måste alla dessa fyra förhållningssätt finnas: leva tillsammans, hjälpa och stödja, tala fritt och söka övertyga, men även konfrontera och ifrågasätta.

(Publicerad i tidskriften Keryx 2/2007)

About the author

Mats Tunehag is a journalist, lecturer and consultant from Sweden. He has worked in nearly half the countries of the world, developing global strategic alliances for various aims and constituencies.

Tunehag also works with a global investment fund based on Christian values that helps SMEs to grow in size, profitability and holistic impact in the Arab world and Asia, by providing financial, intellectual and human capital.

He writes editorials on international affairs for a national newspaper in Sweden.

Tunehag is also a global spokesperson on Religious Liberty & Freedom of Speech for the World Evangelical Alliance.

He serves on the Global Council of Advocates International, a global network of 30 000 lawyers in over 120 countries.

Tunehag has lectured for lawyers in Europe, Latin America and North America on Human Rights issues and lessons learned in building strategic and influential alliances shaping public opinion and legislation.